

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

17 de Monialibus seu vestalibus sacris quædam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

clericis seculares ordinati, e. inter quatuor, §. fin. de relig. dom. can. que semel, 19. q. 3. seruato ordine, vt primum in reformato monasterio informi eius ordinis ex aliis domibus sufficiantur bene ordinati, cap. relatum, ne clericis. vlt. monach. & his deficientibus, ad seculares clericos perueniatur. Quemadmodum & contra de seculari ecclesia fieri potest monasterium, c. audientiam, de eccles. adificationem. Voluit & Alexander 3. summus pontifex quando monachi seculariter viuunt in monasterio, & alios suo malo corrumpunt exemplo, primum ab episcopo suo compelli seruare regulam, religionis appellatione remota. Et si non possit ex proprio ordine numeram electorum supplere, posse alterius ordinis sedes implere, vt impii, eorum laboribus a bonis editis, tandem rubore per fusi, ad regulam propriam obseruantiam reuertantur respicientes, d. cap. relatum.

- 18 ¶ Episcopo ¶ monasteria omnia iure communi subiecta sunt, c. de Xenodochiis, & cap. pen. de relig. dom. c. monasteria, 18. q. 2. can. si quis episcopus, 6. q. 2. nisi speciali privilegio se eximi inde doceant, d. c. pen. de relig. domi. & can. abbatibus, 18. q. 2. cap. cum non liceat, de prescript. ¶ Et ¶ proinde monachi delinquentes subiciuntur correctioni abbatis, si de denuntiatione vel inquisitione agatur: si autem de criminibus monachi per viam accusationis contentiosæ agatur, munus erit episcopale, aut eius vicarii in iurisdictione seu officialis, adhibito temperamento & distinctione, de qua disputat
- 20 Guido Papæus, decisione 559. ¶ Ad ¶ reformationis curam pertinebit etiam prospicere, ne monachi in diuersis monasteriis loci seu monachatum habere præsumant, c. fin. §. si. de relig. dom. vt neque abbas dispensare in eo possit, etiam cum consensu aliorum religiosorum seu fratrum, c. constitutus, de elect. quia monachus illi inter beneficia quodammodo annumeratur, beneficia autem plura non licet habere simul iure communi, c. de multa, de prebendis, cum similibus. ¶ Similiter ¶ & prospiciendum, vt monachi & monachæ seu moniales, habitum propriæ professæ religionis semper & vbi que deferant, c. sancti moniales, 13. dist. can. vidua, 20. q. 1.

Propter quid, & quare monasteria, & vita monastica. Cap. 16.

- 1 Monasteria nata ab eremitica vita, metu tyrannorum, & cõtemtu seculi.
- 2 Monachorum vestitus, est vestitus penitentium.
- 3 Monasteria instituta studendi & prædicandi gratia.
- 4 Monachorum vita studio literarum sacrarum, & orationibus constat.

1 EX superioribus recte colligi potest, vitam monasticam prima institutione eremitica introductam, temporibus quibus maxime vergebat tyrannorum odium Christianos, vt Deo obsequia & cultus liberius exhiberetur: ad fact & vna penitendi causa contentis illius miseræ seculi curis.

2 ¶ Atque ¶ vestitus monachalis eius symbolum exhibet. Nam ea quæ penitentibus dantur, a bonis illis primis patribus, qui viam alii strauerunt & demonstrarunt, vsurpata sunt: nempe cilicium quod imponitur a sacerdote mutata veste, & tonsis vel rasis capillis, can. penitentes, & can. sequenti, 50. distinct. & sacculus, & cinis, 70. dist. c. 4. Arbitror enim cucullam & vestitum veri monachi olim fuisse sacculi capiti inductum, & ex latere brachiorum educendorum causa perforatum, reliquo pro amictu circa corpus rudi cingulo cincto, vel pannum alium vilem: non autem eius generis, quo hodie quidam viuuntur delicato, cum cuculla & veste ferica dispositione in morem mollium laicorum exornata, quod certe boni stomachum merito mouet, & malis calumniansi fidem catholicam, & institutum viuendi monachorum priorum præbet. Sic enim mutata forma est præfata, vt hodie in aliquibus monasteriis nihil minus, quam monastica vita inueniatur: & cum olim penitendi causa essent refugia, hodie otiose viuendi videantur receptacula. Sed hæc desiderant pii emendari, & nitore pristino restitui, & sum moueri scandala & causas maledicendi.

3 ¶ Fuerunt ¶ quoque monasteria & sodalitia instituta, prædicationis verbi Dei causa, qualla instituit D. Dominicus: alia instituta ad inuenturæ & prædicandi quoque gratia, vt ordinis congregationis nominis Iesu: Suntque diuersi particulares aliorum cenobiorum fines, qui tamen eum communem finem habent, vt prætermisissis rebus seculi & earum sollicitudine, propriæ animæ & aliorum Christianorum salutem operentur, & gloriam Dei promoucant, & eius mandata seruent, & seruare alios opere, exemplo, & verbo doceant, qui & est, vel esse debet omnium Chri-

stianorum, sed potissimum ecclesiasticarum personarum finis.

¶ Refert ¶ beatus Rhenanus, lib. 1. rer. German. dum de Franciâ agit, præter monachos rudibus adhuc seculis neminem nouisse literas. D. Chrysofomus de sui temporis monachis tradit, martiribus precibus hymnisque peractis, eos ad sanctarum scripturarum studia se contulisse, D. Chrysof. in 1. epistola ad Timoth. c. 5. homil. 14. Et Basilius Magnus ad Gregorium scribens, duobus tantum vitam hanc solitam contineri & perfici docere videtur, orationibus & studiis literarum: εὐχαί, inquit, πάλιν τὰς ἀναγνώσεις διὰ δευτέρου νεωροτέρον τῶν ἀρχαίων καὶ ἀκριβοτέρον ποιεῖς δεῖν πρὸς κληρικῶν πρᾶξι, καὶ ἀνάσσειν, id est, orationes iterum lectionibus succedentes, recentiore animam & vegetiore, ad Deum desiderio motam recipiunt. Et in concilio Viennensi sub Clemente 5. sum. pontif. sancti, vt in singulis monasteriis, quibus eius rei gratia sunt sufficientia bona, sit idoneus ludi literarii magister & Doctor, qui monachos erudit & bonis artibus imbuat, clem. 1. §. penult. de stat. monachor. c. 2. de magistris, ap. Gregor.

De Monialibus, seu Vestalibus sacris quædam. Cap. 17.

- 1 Monachorum & monacharum regula ordinis communis.
- 2 Consecrantur Deo virgines, & vidua: sed diuersa earum professio.
- 3 Monachanda ætas.
- 4 Monachanda voluntas ad si spontanea legitima ætatis, quamuis parentes reclamant.
- 5 Moniales subsumt correctioni episcopali, & ordinationi.
- 6 In monialibus emendanda in per visitatores aut episcopos.
- 7 Vestales virgines, & vnde illæ oria.
- 8 Monialium diuersi ordines, & habitus earum, vota.
- 9 Moniales canonicæ seculares nubunt.
- 10 Monacha ad alterius causa tonsa.
- 11 Velantur moniales virgines in professione, non vidua.
- 12 Moniales a quibus consecrantur, & quibus diebus.
- 13 Moniales cum monachis ne habitent, nec conuiuentur singulariter, non content cum monachis in choro, eod.
- 14 Monasterium virginum, ne vir aut monachus ingrediatur.
- 15 Senatus in templo vestalium non habitus Roma quare.
- 16 Moniales separatas adiculas non habeant, simul degant.
- 17 Moniales sacra ne tangant, aut incensum offerant.

EA quæ ¶ de monachorum institutione norma que viuendi eorum diximus, transferri possunt ad virgines Deo dicatas, quæ ordinis regulam monasticam vitorum amplexæ sunt: veruntamen de illis singulari quadam, breui tamen annotatione, præscribemus. ¶ Consecrantur ¶ Deo virgines & vidua, sed illæ profitentur votum virginitalis: istæ tantum castitatis & viduitatis, cap. penult. & fin. 20. quæst. 1. cap. actius, 26. distinct. can. vidua quæ, 27. quæst. 1.

¶ Diximus ¶ de nomine, & ætate professionis legitima in monachis: addimus autem, vt si ante annos pubertatis fiat, tunc deum ita rata sit, quando ætas adulta esse cõperit anno probationis elapso, si modo sponte ingrediatur minores monasterium, non autem si vis, can. sunt qui, & c. illud autem, 20. q. 1. can. presens, 20. q. 3. aut deceptio interuenerit, can. fin. 20. q. 3.

¶ Iure ¶ pontificio voluntas spontanea virginis sufficit ætatis 12. annorum, in professione monastica etiam inuitis parentibus, qui tamen ante eam ætatem possunt intercedere, can. 1. & can. puella, 20. quæst. 1. constitutio autem Gallica in comitiis Aureliæ lata 25. annos exigit, atque eam ætatem anticipantibus permittit, non obstante professione de rebus propriis libere testari & disponere in fauorem cuiuscunque, artic. 19. in constitutio Aureliacem. consonat concil. Apfricanum, 3. cap. 4. c. placuit, & 20. q. 1. Libera debet hæc esse voluntas, qua se in hostiam viuentem Deo consecrent, quemadmodum & apud ethnicos hostiæ seu victimæ ducebantur, non autem traherentur ad aras: & si qua duceretur & vehementius reluctaretur amouebatur ab aris: vt scribit Macrobius, lib. 3. Saturnal. c. 5. Festus in verbis piacularia auspicia ait: reluctantem hostiam mali omnis fuisse: vt & Liuius, l. 27. in Flaminio consule. Sueton. in Galba, cap. 18.

¶ Moniales ¶ subsumt ordinationi & correctioni episcopi dicelesos, can. cognominatus, 18. quæst. 2. Clem. 1. de relig. domib. quod & Aureliæ in comitiis firmatum est, omni exceptione remota, art. 11. constitutio. Aureliacem. anni 1560. ¶ Sine ¶ præiudicio tamen 6. visitationis, de qua statutum in concilio Viennensi, Clem. 2. §. 1. de stat. monach.

de stat. monach ubi videtur per glossam quomodo visitatio faciendaper moniales sit. Et quae monasteria sint exempta. & quid per visitantes debeat emendari, nempe ut auferantur ab illis panni ferici, sandalia, comiti & cornuti crines, seu ancia, scacata & virgata caputia, choreae, festarum secularium confortia, vagationes extra claustra, voluptatam illecebrae, non obstantibus exceptionibus & privilegiis quibuscunque.

7 Erant t antiquitus apud paganos seu idololatrias & vestales virgines, quae perpetuum saltem vique in trigefimum annum post professionem emissam, consecrabant virginitatem: de quibus abunde nos diximus, libr. 40. artis mirabilis, cap. 11. 12. 13. vide vulgaria de iisdem apud Livium, Gregorium Gyraldum, Ovidium in Fastis, 6. Cicero. 1. de Natura Deorum. Pomponium Letum & Fenestellam. Eo autem nomine vestales dictas Berofus scribit, a Tithea vxore Noachi, quae dicta Hebraice Arctia, Latine terra, quod mater omnium viuentium esset, & Est, post mortem cognominata, id est, ignis. Quia ipsa regina sacrorum fuerat, & puellas docuerat sempiternum ignem sacrorum inextinctum seruare, Berofus, lib. 3. Desloratio. historia Chal. Erant tamen Deo addictae, vt opinor, tempore Noachi illae virgines, quae fouebant ignem perpetuum, qualem voluit perpetuo quoque ardere & inextinctum in suo tabernaculo custodiri versus Deus tempore legis Moisaicae, Leuit. 6. nec aliorum inferri, Leuit. 10 Sed similia illi Dei, qui voluit Deus haberi Deum, hoc institutum, sicuti & pleraque alia imitatus, in suam superstitioem & impietatem conuerterit, & voluit etiam in sua idololatria virginum habere coetum, vestalium nomine, quas eius sceleratae religionis pontifices maximi arbitrati suo delibebant, semotis suffragii populi, Gellius, lib. 1. c. 12. certis adhibitis caeremoniis & legibus.

8 Christianae t moniales regulares sunt, diuersae regulae & habitus, prout viuendi institutum delegerunt, eademque profiterentur generaliter seruaturas, quae monachi, videlicet castitatem seu virginitatem, paupertatem & obedientiam & alia, quae ordinis, in cuius numerum transierunt, sunt. Quaeceptis t quibusdam, quae apud Theutones seu Germanos nominantur canonicae seculares, quae nullam faciunt professionem, nec renuntiant propriis, imo contrahunt matrimonium gloss. Et text. in cap. dilecti, in verbo. canonicas de maior. & obed. Itae sanctimoniales videntur improbatas, leg. in demeritibus, §. pen. de elect. in 6. quae nullam regulam expresse profiterentur, & hospitalitatis nomine se tuerent, item & per Innocentium 2. in can. pernitiosum, 18. q. 2. Sunt eius generis in Austria & Lotharingia monasteria in gratiam filiarum nobilium virorum, non aliarum, tanquam hospitalia edificata, & relictibus pluribus dotata. M. Mantuan. libr. 2. Enchirid. rerum singul. cap. 49. putat, dictas esse biginas tertii ordinis, quae neque paupertatem, neque continentiam, neque obedientiam profiteantur, & vocari has pinzocheras. Existimo tamen alium ordinem illum esse, quam de quo loquor, nempe mulierum nuptiarum quae de tertio ordine dicuntur, & quae habeant coniugem, de quibus Ludouicus Romanus, consil. 367. in cap. circa primum. Quarum ordo in concilio Auinonensi reprobatus fuit, vt ait Cyanus, in auct. sed quamuis, de rei vxor. ad C. mulieres porro Teutonicae seu canonicae regulares, quamdiu moniales sunt, non habent maritos, sed possunt ex eundo libere nubere exceptis paucis, vt dicuntur nempe abbatissa, priore, sacrista: quae perpetuam virginitatem solae vouent. Quae t & aliud genus monialium deferentium quidem habitum, & quae tenduntur, in monasterio ob adalterium detrusae, verum tamen proprie non sunt monachae text. cum gloss. in auctent. sed hodie, in verb. recipere. ad l. Jul. de adul.

11 Velum t accipiunt in professione virgines, & non viduae, & quas velare prohibentur episcopi, can. de notis, §. fin 20. quast. 1. 12 Consecrantur t ab episcopo moniales, vel eius consensu & auctoritate a presbytero, can. si iubet, §. fin. & can. presbytero, 26. quast. 6. ca. 1. de temporib. ordina. Sciri autem & definiti dies fuerunt certis, quibus licet virgines consecrare tantum, nisi necessitatis alia causa urgeat: dies videlicet Epiphaniae, hebdomada Paschalis, dies natalitii apostolorum, dominici, can. de notis virginibus, 20. q. 1. Viuunt t vel viuere debent moniales & Alcertia secundum proprii ordinis professi leges, de quibus paulo ante dictum. Sed nec licet illis, quae virginitatem suam Deo consecrarunt sponte, nubere, can. puella, 20. q. 1. Et constitutione D. Basilii monachis cuius monialibus habitare non licet, neq; monachus pernoctare seu cubare in monialium monasterio, neq; singulariter cum monacha conuati, can. diffinitus, & can. in nullo loco, & can. peruenit, 18. quast. 2. Incauta enim & inconfluta familiaritas mulierum &

clericorum suspecta, periculosa, & offenculo est, dist. can. peruenit. Quare nec monialis cum clericis vel aliis monachis in vno choro psallere debet, can. pernitiosum, 18. q. 2.

Atque t recte cauit Nicena synodus secunda, in can. 20. Synod. 2. Nicen. ne duplex esset monasterium, id est, ne vno ambitu monasterium virorum & mulierum concluderetur, propter scandalum. Cautum quoque ne monasteria mulierum ab hominibus frequententur. Sic t & legitimus templum Vestae & virginum apud ethnicos non fuisse consecratum, ne illac Se: atus accederet: non enim poterat alibi quam in augurato loco curia aut senatus haberi, Siluius, in 7. Aeneid. Vergiliu. ubi Haerendum syluis ac religione parentum.

Imo t vt omnis suspicio abfit ab istis virginibus statutum quoque, vt cuiuscunque ordinis sint, siue Basiliani, siue Augustiniani, aut Benedictini, in coenobiis, ecclesia, refectorio seu coenaculo & dormitorio simul conueniant, vna degant, nec separatas aedulas sibi construunt vel habeant, can. perniciosam, 18. q. 1. Inhibetur & monialibus tangere sacra vasa, sacras pallas, incensum circa altaria deferre, ca. sacros, 21. dist. 18.

De Prioribus & Praepositis. Cap. 18.

- 1 Priores, & prioratus qui.
2 Priorum alii claustrales, conuentuales, & seculares, & qui horum prioratus.
3 Prioratus regulares tantum dantur regularibus professis.
4 Prioratus regularis perpetuus, & quibus ex causis adimatur.
5 Priores seculares qui.
6 Praepositi quis, & vnde dicitur.
7 Praepositura a beneficium cum dignitate, & sine.

Priores t dicuntur, qui aliquibus ecclesiis praesunt supra alias personas earundem: vnde & prioratus, ecclesia, quae illis in titulum dantur, nominantur. H. rum t alii sunt claustrales, alii conuentuales, Clement. 2. de rescript. alii seculares. Claustrales sunt, qui praesunt coenobitis post abbatem vel alium antistitem, quorum funguntur vicaria potestate & opera intra monasterii claustra. cum ad monasterium de statu monachor. Conuentuales illi, qui principes coenobio constituti sunt, quibus nullus abbas vel alius dignior imbi est. Clement. 1. §. ceterum, de stat. monachor. Et prioratus t horum obtineri no possunt ab aliis, quam qui expresse ipsius ordinis cuius sunt professionem legitimam emisserint, & electi sint iure a suis capitulis & instituti. Perpetui tamen, vt iis praefecti non possint amoueri ab illis, praeterquam, si bona monasterii dilapident, & perdant, vel incontinenter seu impudice viuant, aut si in aliud monasterium transferantur, cap. 2. de stat. monach. apud Gregor. Prioratus conuentualis dignitas est, claustralis minime, gloss. in Clement. 2. de rescript. in verbo conuentualium, & Panorm. in cap. nisi, de praben.

Priores t seculares dicuntur, qui habent prioratus seu beneficium prioratus, quod solitum est regi per clericos seculares. Interdum quoq; prioratus est, regularis, sed per seculares cura eius exerceri debet, Clem. 1. §. ceterum, de stat. monach. quia a mente iuris alienum est, vt animorum cura concedatur regularibus, cap. 1. de capel. monach. apud Gregor. Itaque quia regularibus praeficitur regendae plebis causa, vel rector, vel Vicarius perpetuus dicitur, prioratu remanente apud alium, vel penes monasterium, vel capitulum aliquod, cap. ex fimpanda, cap. 30. §. qui vero, de praben ap. Gregor. Sicque qui ei portionem praebet, prior nomine bitur.

In t ecclesiis in quibus regularibus in canonicos transferunt, loco prioris conuentualis in secularitate, vt dicunt, succedit aliquando praepositus, vocant preuost, si is prioritate dignitatis praefulgeat: quemadmodum Tholosae in ecclesia S. Stephani, post quem secundum ibi locum tenet cancellarius, Ansvr. quast. Thol. 13. Quamquam Guido Papeus existimet, eum successisse in locum quatoris, Guid. Pap. decis. 4. 36. Praepositus is generaliter erit, qui praefectus aliquibus est, ca. quamuis, de verb. & rer. sig. apud Gregor. sed & is vltalis, qui primam habet inter aliquos dignitatem.

Quamobrem t & praepositura per se singulare nomen beneficij ecclesiastici facit, quod assiduitatem, seu, vt loquuntur iura, residentiam exigit, cap. ex parte, in 2. de cleric. non residen. & etatem & scientiam legitimam & ordines, ca. dudum, in 2. cap. 22. de electio. In aliquibus tamen ecclesiis ex earum consuetudine, vbi officium nullum gerunt praepositi, praepositurae dignitates non sunt, Rota decis. 451. in nouis. vt in Carnotensi & Turonensi ecclesia, Innocen.

